

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/76/2018
Identifikačné číslo spisu: 7609217526
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7609217526.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne U. U., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v D. P. L. XX, v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Ľubomírou Bašistovou Vírovou, advokátkou, advokátska kancelária so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Zimná 95, proti žalovanej KARMEN - veľkoobchod potravín s. r. o., so sídlom v Prešove, Strojnícka 15, IČO: 36 447 269, v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Lukášom Kišeľakom, advokátom so sídlom v Prešove, Jarková 63, o neplatnosť právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2C/227/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. októbra 2017 sp. zn. 5Co/79/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 1. decembra 2016 sp. zn. 2C/227/2009 rozhodol tak, že právny úkon označený ako dohoda o náhrade škody, uzavretý 29. 10. 2009, uznanie dlhu žalobkyňou z 29. 10. 2009 a súhlas žalobkyne s vykonateľnosťou Notárskej zápisnice č. N354/2009, Nz 38234/2009 spisanej notárom JUDr. Ľubomírom Ondovom určil za neplatné, žalobu v časti určenia, že dlh žalobkyne vo výške 6.493,86 eur neexistuje zamietol, rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť štátu súdny poplatok a o náhrade trov konania. K naliehavému právnomu záujmu na požadovanom určení (§ 137 písm. c) C. s. p.) uviedol, že žalobkyňa osvedčila vo vzťahu k určeniu neplatnosti právnych úkonov naliehavosť jej právneho záujmu. V prípade vyhovenia žalobe by sa odstránil stav právnej neistoty medzi stranami sporu. Určením neplatnosti dohody o škode a uznania dlhu by bolo možné následne v riadnom konaní riešiť otázku (ne)existencie právneho záväzku žalobkyne voči žalovanej najmä pokiaľ ide o výšku škody a jej zavinenia na vzniku škody. Okrem toho vyhovením žalobe by notárska zápisnica, obsahom ktorej je aj súhlas žalobkyne s jej vykonateľnosťou, stratila účinnosť, čo by znamenalo nemožnosť vykonať exekúciu na jej základe podľa § 41 ods. 2 písm. c) Zákona č. 233/1995 Z. z. Keďže notár spisuje notársku zápisnicu na základe prejavu vôle oprávnenej a povinnej osoby bez toho, aby bol oprávnený skúmať, či tento prejav vôle má podklad v hmotnom práve dospel k záveru, že súd je oprávnený posudzovať platnosť právnych úkonov, ktoré sú v notárskej zápisnici obsiahnuté. Na základe výsledkov

vykonaného dokazovania dospel k záveru, že právne úkony zachytené v notárskej zápisnici (dohoda o náhrade škody, uznanie dlhu a súhlas s vykonateľnosťou) sú postihnuté absenciou slobody prejavu vôle zo strany žalobkyne a boli urobené aj v rozpore s dobrými mravmi. Tieto právne úkony sú podľa § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatné. V tejto časti preto žalobe v celom rozsahu vyhovel. Žalobu v časti určenia neexistencie dlhu žalobkyne v sume 6.493,86 eur zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 31. októbra 2017 sp. zn. 5Co/79/2017 na odvolanie žalovanej (odvolaním nebol napadnutý výrok II., ktorým bola časť žaloby o určenie, že dlh žalobkyne vo výške 6.493,86 eur neexistuje, zamietnutá) rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. a IV. potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku v napadnutej časti odôvodnil jeho vecnou správnosťou, pričom v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením. Uviedol, že ani jeden z odvolacích dôvodov žalovanou uplatnených, nie je daný. Žalovanou neboli v odvolaní tvrdené také skutočnosti, ktoré by umožňovali záver, že konanie pred súdom prvej inštancie trpí takou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Podľa odvolacieho súdu všetky skutkové zistenia, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie vo veci, majú oporu vo vykonanom dokazovaní a teda sú správne. Súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na zistený skutkový stav ho i správne aplikoval. Poukázal na to, že v obdobnej veci žalovanej už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/226/2009, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/20/2016, od ktorej rozhodovacej praxe nemal dôvod sa odchýliť. Rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti preto ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.).

3. Tento rozsudok krajského súdu napadla včas podaným dovolaním žalovaná. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení, pričom prípustnosť dovolania odôvodnila odklonom odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.). Poukázala na to, že súdna prax dovolacieho súdu dlhodobo rešpektuje názor, podľa ktorého ak vyslovením neplatnosti právneho úkonu sa má riešiť len predbežná otázka vo vzťahu k otázke, či tu právo je alebo nie je, nie je na takejto žalobe daný naliehavý právny záujem. V danom prípade sa určením neplatnosti právnych úkonov nevyriešil základný cieľ predmetného sporového konania, ktorým je úplné odstránenie sporu ((ne)existencia nároku na náhradu škody v sume 6.493,86 eur), na ktorom jedinom mohla mať žalobkyňa skutočný záujem. Vytýkala odvolaciemu súdu, že neskúmal preukázanie naliehavého právneho záujmu pokiaľ ide o prvý petit žaloby a venoval sa výlučne vecnej stránke tejto žaloby a že sa nezaoberal splnením tejto procesnej podmienky v kontexte s druhým petitom žaloby. Ďalej namietala, že pokiaľ sa odvolací súd odklonil v tejto otázke od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, bolo jeho povinnosťou svoje rozhodnutie aj dôsledne odôvodniť, prečo práve v tomto prípade je postačujúce preukázanie naliehavého právneho záujmu vo vzťahu k výroku, ktorý má prejudiciálny charakter a ktorý predstavuje len odôvodnenie druhého žalobného petitu majúceho povahu definitívneho odstránenia neistoty právneho postavenia žalobkyne vo vzťahu k žalovanej. Navrhla preto rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že navrhuje dovolanie ako neopodstatnene podané v celom rozsahu zamietnuť a žiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.) stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpenou advokátom v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p., a že ide o dovolanie, ktoré má náležitosti podľa § 428 C. s. p., zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. V preskúmvanej veci je z obsahu dovolania žalovanej zrejme, že dovolanie odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a že prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

9. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a), b) a c) § 421 ods. 1 C. s. p. platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvodu na odmietnutie dovolania; dovolací súd prieskum v merite veci už nevykonáva.

10. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal vecou, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľkou nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

11. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vec posudzoval aj z hľadiska splnenia procesnej podmienky vyplývajúcej z ustanovenia § 137 písm. c) C. s. p., keď žalobu podanú žalobkyňou považoval za určovaciu žalobu. Dospel k právnomu názoru, že vo vzťahu k žalobe o určenie neplatnosti právnych úkonov žalobkyňa osvedčila naliehavosť jej právneho záujmu na takomto určení a že na určení neexistencie jej dlhu voči žalovanej v sume 6.493,86 eur naliehavý právny záujem nemá a preto v tejto časti žalobu zamietol. V dôvodoch rozsudku tento svoj právny názor aj náležite odôvodnil.

12. Z obsahu odvolania žalovanej podaného len proti výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobe o neplatnosť právnych úkonov vyhovel, je zrejme, že odvolanie podáva z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. d) C. s. p.), že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) C. s. p.) a pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h) C. s. p.). V bodoch 1. až 13. odvolania podrobne špecifikuje jednotlivé dôvody svojou argumentáciou. Z obsahu odvolania ale nevyplýva, že by ním žalovaná napadla rozsudok súdu prvej inštancie pre nesprávne právne posúdenie v otázke naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení. Pokiaľ sa jej námietky týkajú nesprávneho právneho posúdenia veci, tieto smerujú len vo vzťahu k meritu veci. Odvolací súd súc viazaný jednak rozsahom odvolania, ako aj odvolacími dôvodmi (§ 379 a § 380 ods. 1 C. s. p.) nemal dôvod, aby sa touto žalovanou nastolenou otázkou až v dovolaní, v odvolacom konaní zaoberal. Odvolací súd správnosť právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie v otázke naliehavého právneho záujmu preto ani neriešil. Žalovaná sa teda dovolaním domáha prieskumu správnosti potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu síce v právnej otázke, od vyriešenia ktorej ale rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo. Výčitky žalovanej, že odvolací súd preukázanie naliehavosti právneho záujmu žalobkyne nielen vo vzťahu k prvému petitu žaloby, ale aj v kontexte s druhým jej petitom vôbec neskúmal, resp., že ak sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, bolo jeho povinnosťou tento odklon náležite v rozsudku zdôvodniť, sú preto nenáležité a neobstoja.

13. Pre úplnosť treba dodať, že pokiaľ sa žalovaná v ďalších písomných podaniach, v ktorých reaguje na písomné vyjadrenia žalobkyne k jej odvolaniu, zmieňuje k otázke naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení, na tieto dôvody nebolo možné prihliadnúť, keďže odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania, čo v

danom prípade splnené nebolo (§ 365 ods. 3 C. s. p.). Napokon, nemožno dopĺňať niečo, čo vôbec nie je obsahom odvolania.

14. Dovolací súd s odkazom na body 10. až 13. rozsudku dospel k záveru, že nebol splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania žalovanej vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., v ktorom prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania. Najvyšší súd preto dovolanie podané žalovanou ako neprípustné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

15. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobkyni úspešnej v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalovanej zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

16. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.